Onderwerp

Instemmen met de raadsinformatiebrief en bijlagen inzake ‘Stand van zaken gemengde huisvestingslocaties statushouders en woonstarters 2024’

Beslispunten:

1. **Instemmen met de jaarlijkse raadsinformatiebrief inzake ‘Stand van zaken gemengde huisvestingslocaties statushouders en woonstarters 2024’ en de bijlage waarin:**
    a. *van iedere gemengde huisvestingslocatie het algemene beeld van het voorbije jaar wordt weergegeven;*
    b. *de voortgang op de aanvullende gemeentelijke inzet en ondersteuning wordt gegeven;*
    c. *de toezeggingen worden afgedaan inzake het terug te komen op de community builders per gemengd complex en de inzet daarvan (TA2024-000001) en een update van het algemeen beeld van de gemengde complexen (TA2024-000364)*

2. **Instemmen met het versturen van de bijlage ‘Convenant Werkafspraken Gemengde Huisvestingslocaties Amsterdam’ bij de raadsinformatiebrief om daarmee de toezegging TA2024-001625 af te doen over het delen van deze werkafspraken met de gemeenteraad.**

Onderbouwing beslispunten

Ad 1. Instemmen met de jaarlijkse raadsinformatiebrief inzake ‘Stand van zaken gemengde huisvestingslocaties statushouders en woonstarters 2024’

Ad 1a. Het algemene beeld van de gemengde huisvestingslocaties voor statushouders en woonstarters in 2024

Gemengde huisvestingslocaties voor woonstarters en statushouders zijn plekken waar de meeste bewoners de eerste stappen zetten in het zelfstandig wonen. Daarnaast staat bij het wonen in deze complexen sociale verbondenheid met medebewoners (community building) hoog in het vaandel. De ervaringen van de afgelopen jaren hebben laten zien dat het samenleven op deze gemengde complexen voor de grote meerderheid van de bewoners, zowel woonstarters als statushouders, over het algemeen goed verloopt. Dat beeld is dit jaar niet veranderd: op de meeste locaties is het beeld dat er over het algemeen op een prettige manier samengeleefd wordt. Betrokken zorg- en welzijnspartners weten elkaar indien nodig snel te vinden om eventuele problemen rondom zorg(vragen) of overlast aan te pakken. In bijlage 1 leest u per stadsdeel het algemene beeld in 2024 van de huisvestingslocaties voor statushouders en woonstarters. Dit beeld is tot stand gekomen door uitvraag aan de betrokken maatschappelijke partners en gemeentelijke collega’s die bij de dagelijkse gang van zaken op iedere gemengde huisvestingslocatie betrokken zijn. Dit opgehaalde beeld wordt ter aanvulling ook voorgelegd aan de betrokken corporaties om eventuele aanvullingen vanuit hun perspectief toe te kunnen voegen.

Voornamelijk op de middelgrote (ca. 100 bewoners) en de zes grootste gemengde complexen (> 150 bewoners) zijn bewoners actief in een formeel verband en organiseren ze tegen een vrijwilligersvergoeding sociale activiteiten voor hun

medebewoners. Op sommige gemengde complexen worden voor het organiseren van sociale activiteiten maatschappelijke partners ingezet, zoals de Wereldhuiskamer op SET IJburg of LOLA op Stek Oost. Het al dan niet inzetten van maatschappelijke partners voor het organiseren van de sociale verbondenheid is maatwerk: dit gaat in goed overleg tussen de betrokken woningcorporatie en de gemeente.

Startblok Elzenhagen - algemeen beeld 2024

Het algemene beeld op Startblok Elzenhagen is rustig sinds de berichtgeving over incidenten en overlastgevende situaties aan het begin van dit jaar. Op zichzelf staande situaties van overlast of incidenten komen voor. Betrokken partijen vinden dat in de lijn der verwachting waar 540 jonge mensen samen wonen. Het beeld dat het tijdens de coronapandemie onrustig was, maar dat het sinds 2023 over het algemeen rustig is, blijft. Gemeente, corporaties en de betrokken maatschappelijke partijen zetten doorlopend in op de ondersteuning van de community. In januari 2024 is Academie van de Stad in opdracht van de woningcorporaties gestart met de ondersteuning van de community builders.

Ad 1b. De voortgang van de aanvullende gemeentelijke inzet en ondersteuning wordt gegeven

Op de gemengde complexen waar daar behoefte aan is, kunnen bewoners sinds de zomer van dit jaar workshops volgen die ondersteuning bieden bij voor het eerst zelfstandig verantwoordelijk zijn voor een huurwoning. Alle bewoners zijn welkom om deze workshops bij te wonen. De workshop ‘Thuis in je huis’ geeft praktische tips over zelfstandig wonen. Daarnaast wordt de workshop ‘Thuis bij elkaar – Omgaan met culturele diversiteit’ aangeboden. De trainingen worden aangeboden door HVO-Querido in samenwerking met Levvel. Trainingen worden in het Nederlands, Arabisch en Tigrinya aangeboden, al naar gelang de bewonerssamenstelling van het gemengde complex.

Servicegesprekken Wonen en Welzijn

Op 16 oktober 2023 is de bestuurlijke opdracht gegeven om alle aan Amsterdam gekoppelde statushouders voorafgaand aan zelfstandige huisvesting in de stad, een servicegesprek gericht op zorg en welzijn aan te bieden. Door ondercapaciteit bij de GGD en het aantrekken van nieuw personeel heeft de start van dit project langer op zich laten wachten. Wel zijn de nieuwe bewoners van Stek Oost uitgenodigd voor het gesprek voordat het project daadwerkelijk kon starten. Op peildatum 7 september 2024 waren 60 statushouders uitgenodigd voor een servicegesprek. Daarvan hebben 48 gesprekken plaatsgevonden waaruit 12 vervolggesprekken met een psychiater volgden. Indien nodig, verwees de GGD naar vervolghulp. De GGD doet standaard meerdere contactpogingen en neemt, als er ernstige zorgen zijn bij een zogenoemde no-show, contact op met de opvanglocatie waar de statushouder op dat moment verblijft. Een belangrijk aspect van deze servicegesprekken is psycho-educatie: een vorm van voorlichting die inzicht geeft in het (h)erkennen van klachten en helpt de relatie tussen mentale gezondheid en vluchtverleden te zien. GGD merkt dat het bespreken van deze onderwerpen in een veilige, professionele omgeving vaak leidt tot opluchting en begrip bij de statushouder in het gesprek. Ook constateert de GGD dat veel statushouders niet weten dat zij via de huisarts toegang hebben tot gespecialiseerde zorg, zoals een psycholoog. Deze ontbrekende kennis vormt volgens de GGD een grote drempel tot het verkrijgen van de juiste zorg. Alleen al het verstrekken van deze informatie geeft de servicegesprekken meerwaarde.

Aansluiting team statushouders GGD bij monitoroverleggen (middel)grote complexen
Om eventuele openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ)-problematiek bij bewoners van gemengde complexen vroegtijdig op te kunnen pakken, is de GGD sinds het najaar van 2023 aangesloten bij de monitoroverleggen op de negen grootste gemengde complexen. Vanaf januari 2024 was deze inzet gepauzeerd door langdurige ziekte van professionals in het team Statushouders van de GGD. Vanaf het najaar van 2024 is de aanwezigheid van deze professionals bij de monitoroverleggen weer opgestart. Het team Statushouders van de GGD ziet de meerwaarde van de aanwezigheid bij deze overleggen voor vroegsignalering, advisering, netwerken en wil deze inzet graag continueren.

Ad 1c. De toezeggingen worden afgedaan inzake het terug te komen op de community builders per gemengd complex en de inzet daarvan (TA2024-000001) en een update van het algemeen beeld van de gemengde complexen (TA2024-000364)
Via deze raadsinformatiebrief en bijbehorende bijlagen wordt ook aantal toezeggingen afgedaan, te weten:

1. TA2024-000001 inzake inzet community building op gemengde huisvestingslocaties
2. TA2024-000364 inzake update algemeen beeld gemengde huisvestingslocaties
3. TA2024-001625 (zie onder ad 2.)

<u>TA2024-000001 inzake inzet community building op gemengde huisvestingslocaties</u>
Op verzoek van raadslid Broersen (Volt) heeft wethouder Groot Wassink in de commissievergadering WV van 10 januari 2024 toegezegd in de volgende, jaarlijkse stand van zaken over de gemengde huivestingslocaties voor statushouders en woonstarters per locatie terug te komen op de inzet van de community builders. In het algemeen beeld van de gemengde complexen zoals weergegeven in bijlage 1 bij de raadsinformatiebrief wordt, waar van toepassing, weergegeven of en hoeveel community builders er actief zijn op het betreffende gemengde complex. Voornamelijk op de middelgrote (ca. 100 bewoners) en de zes grootste gemengde complexen (> 150 bewoners) zijn bewoners actief in een formeel verband en organiseren ze tegen een vrijwilligersvergoeding sociale activiteiten voor hun medebewoners. Op sommige gemengde complexen worden voor het organiseren van sociale activiteiten maatschappelijke partners ingezet, zoals de Wereldhuiskamer op SET IJburg of LOLA op Stek Oost. Het al dan niet inzetten van maatschappelijke partners voor het organiseren van de sociale verbondenheid is maatwerk: dit gaat in goed overleg tussen de betrokken woningcorporatie en de gemeente.

<u>TA2024-000364 inzake update algemeen beeld gemengde huisvestingslocaties</u>
Op 17 april 2024 heeft wethouder Van Dantzig namens wethouder Pels in de commissie WV toegezegd op korte termijn een korte update te geven van de stand van zaken op de gemengde huisvestingslocaties. Het voornemen was deze korte update voor de zomer te delen met de raadsleden, dit is helaas niet gelukt. Afgesproken is daarom om in de voorliggende raadsinformatiebrief een geactualiseerd beeld van iedere gemengde huisvestingslocatie op te nemen. Dit geactualiseerd beeld per gemengd complex leest u in bijlage 1. Daarbij is in de raadsinformatiebrief zelf aandacht besteed aan het complex Elzenhagen in Noord. Reden daartoe is de media-aandacht die er in maart van dit jaar is geweest over het woon- en leefklimaat op deze gemengde huisvestingslocatie naar aanleiding van een artikel in het Parool hierover. De reactie vanuit de gemeente Amsterdam en de politie staat onderaan het artikel weergegeven.

Ad 2. Instemmen met het versturen van de bijlage ‘Convenant Werkafspraken Gemengde Huisvestingslocaties Amsterdam’ bij de raadsinformatiebrief om daarmee de toezegging TA2024-001625 af te doen over het delen van deze werkafspraken met de gemeenteraad.

Aanleiding
In november 2022 zijn de leden van de gemeenteraad met een brief geïnformeerd over de stand van zaken van de gemengde huisvestingslocaties, geleerde lessen en aanvullende maatregelen voor de gemengde huisvestingslocaties. Deze raadsinformatiebrief was gebaseerd op gesprekken met de corporaties en andere partners over de geleerde lessen met betrekking tot deze woonvorm. Eén van de genoemde maatregelen betrof het opstellen van generieke werkafspraken voor alle gemengde huisvestingslocaties, ter bevordering van een uniforme werkwijze en duidelijkheid rondom taken, rollen en verantwoordelijkheden betrokken partijen. Dit was een wens van alle betrokken partijen. Om hier gezamenlijk opvolging aan te geven is een werkgroep gevormd met de betrokken partijen (corporaties, gemeente (Wonen, GGD, WPI) en zorgpartijen). Het Convenant Werkafspraken Gemengde Huisvestingslocaties Amsterdam is daar het resultaat van.

Toelichting
- De **woningcorporaties** zijn verantwoordelijk voor de (ontwikkeling van) fysieke huisvesting, het beheer van de locaties, sociale cohesie en het waarborgen van leefbaarheid.
- De **gemeente Amsterdam** speelt een centrale rol in de coördinatie van inburgering, passende zorg- en ondersteuning, en het bevorderen van maatschappelijke participatie en integratie en veiligheid.
- Andere partijen zoals **Buurtteams, VluchtelingenWerk en Maatschappelijke- en Vrijwilligersorganisaties** bieden directe ondersteuning aan bewoners op het gebied van sociale cohesie, welzijn, en de ontwikkeling van persoonlijke vaardigheden.
- Voor het vaststellen, naleven en wijzigen van de werkafspraken wordt de volgende structuur gehanteerd:
    a. De werkafspraken zijn op 26 juni jl. vastgesteld in de stuurgroep Huisvesting Kwetsbare Groepen onder voorwaarde dat de werkafspraken als Convenant Werkafspraken Gemengde Huisvestingslocaties Amsterdam bestuurlijk zal worden ondertekend tijdens het Bestuurlijk Overleg Huisvesting Kwetsbare Groepen op 27 november aanstaande.
    b. De stuurgroep PHKG is het sturend orgaan waarbinnen wordt geëscaleerd als afspraken niet worden nagekomen of moeten worden herzien.
    c. De woningcorporaties en gemeente zien erop toe dat afspraken worden nageleefd en escaleren indien nodig.
    d. Gemeente is verantwoordelijk voor de coördinatie van een jaarlijkse evaluatie, onderhoud en bijstelling van de werkafspraken. Gemeente heeft ook een coördinerende rol bij het ophalen en agenderen van knel- of ontwikkelpunten.
    e. Gemeente en woningcorporaties kunnen wijzigingen en aanvullingen doen op basis van groeiende inzichten en veranderende omstandigheden. Wijzigingen worden op schrift verwerkt in een nieuwe versie, besproken en vastgesteld met alle partijen.
    f. Jaarlijks worden afspraken gemaakt over het bijstellen van het *Convenant Werkafspraken Gemengde Huisvestingslocaties Amsterdam* op basis van geleerde lessen in de praktijk. Deze wijzigingen worden ter vaststelling voorgelegd aan de stuurgroep PHKG. De woningcorporaties en programmateam MA&O zijn hiervoor gezamenlijk penvoerder.

Volgende processtappen

- Het algemeen beeld van de gemengde huisvestingslocaties voor statushouders en woonstarters wordt parallel aan het portefeuillehoudersoverleg Asiel, Migratie en Huisvesting kwetsbare groepen gedeeld met de Amsterdamse Federatie voor Woningcorporaties zodat zij nog aanvullingen kunnen doen op het beeld dat vanuit de gemeente bekend is van iedere gemengde huisvestingslocaties;
- Na agendering van deze conceptversie van de raadsinformatiebrief en bijlagen wordt de definitieve versie ter instemming via de bestuursmappen voorgelegd aan de wethouders Volkshuisvesting en Opvang.
- Vervolgens worden de raadsinformatiebrief en bijlagen per Dagmail gedeeld met de raadsleden en worden de stukken ter kennisname geagendeerd voor de raadscommissie WV van 27 november 2024.

Financiële onderbouwing

N.v.t.

Juridische onderbouwing

N.v.t.

Communicatie

n.v.t.

Bijlagen

1. Overzicht spreiding over de stad en algemeen beeld gemengde huisvestingslocaties statushouders en woonstarters 2024
2. Convenant ‘Werkafspraken Gemengde Huisvestingslocaties Amsterdam’

Behandelend ambtenaar (naam, telefoonnummer en e-mailadres)

WPI programma Migratie, Asiel en Ongedocumenteerden, 5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e @amsterdam.nl
Wonen, Volkshuisvesting, 5.1, 2, e 5.1, 2, e 5.1, 2, e @amsterdam.nl